

01
2011

VIERMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN SAMENLEVINGSOPBOUW GENT VZW

**"Recht op informatie voor iedereen"
Je rechten aan huis
met TupperCare!**

**Van bewonersgroep
tot volkstuintjes**

Wonen in de Torens van het Rabot

Voor jou ligt het eerste nummer van **FRANK**, het tijdschrift van Samenlevingsopbouw Gent. Misschien ken je ons al vaag via onze projecten en acties of misschien zijn we voor jou een onbekende. Regelmatig horen we ook de vraag: "maar wat doet Samenlevingsopbouw Gent daar nu aan?"

Via dit tijdschrift willen we de resultaten van onze werkingen en projecten meer naar buiten brengen. We geven ons werk, via cijfer- en beeldmateriaal, maar ook via getuigenissen en interviews vlees en bloed. We tonen onze smoel: FRANK en vrij.

We maken en publiceren dossiers. We beschrijven eigen praktijken. We formuleren standpunten over actuele maatschappelijke of stedelijke debatten. Zo dragen we ons steentje bij tot het publieke debat. In de hoop dat er af en toe eens een FRANK valt. En dat – op het eind – iedereen hier leeft als God in FRANKrijk.

DEBAT

“Wat moeten we echt doen om arme mensen te helpen? Wel, wat Riccardo Petrella ons vertelt: de armoede illegaal verklaren en de verarmingsprocessen tegengaan. Alle uitkeringen optrekken tot de armoedegrens. Ons verzetten als de werkloosheidsuitkeringen worden beperkt.

Ons verzetten als de pensioenen worden verminderd.

Ons verzetten als de ziekenzorg wordt geprivatiseerd. Ons verzetten als de post en water en de stroom aan de markt wordt gegeven.”

Francine Mestrum

7 MAART 2011 'Is er nog geld voor sociale bescherming?'

(En: 'Willen we het eraan besteden?')

Torrepoort-cafetaria, Poel 7

Bea Cantillon (Centrum voor Sociaal beleid Herman Deleeck) gaat in debat met Geert Versnick (OCMW Gent), Gilbert De Swert (voormalig hoofd ACV-studiedienst) en Frederik Vanhauwaert (Vlaams Netwerk Armoedebestrijding).

Tentoonstelling: Strength of Women

Onze sociale bescherming is gebaseerd op verzekering- en solidariteitsprincipes. Wie werkt draagt bij aan wie niet kan werken. Als individu heb je een verantwoordelijkheid, en als maatschappij ook. Er is een nieuwe groep mensen met een nood aan sociale bescherming. Hoe kunnen we die groep opnemen in het systeem, en welke verwachtingen kan een maatschappij stellen naar de mensen die gebruik maken van de sociale zekerheid? Welke solidariteit mogen we verwachten van bedrijven naar individuen? De financiering van de sociale bescherming is een heikel punt. 22 miljard euro moet er bespaard worden zegt de politieke wereld. Moet het echt, en waar kan het geld gehaald worden? Welk effect heeft het pleiten voor belastingvermindering, lastenvermindering voor bedrijven op de sociale bescherming? Is er een alternatieve financiering mogelijk?

29 MAART 2011 'Armoedebeheer of armoedebestrijding?'

(Of: 'Europese, Federale, Vlaamse en Gentse gevechten')

ABVV-gebouw Meersseniersstraat

Stijn Suijs (KULeuven) gaat in debat met Francine Mestrum (Wereld Sociaal Forum), Eddy Van Lancker (federaal secretaris ABVV), Patrick Develtere (voorzitter ACW) en Tom Dutry (Samenlevingsopbouw Gent vzw)

Tentoonstelling: Courage

In ons taalgebruik heeft de term armoedebestrijding ondertussen vlot ingang gevonden. Ook beleidsactoren gebruiken de term vaak. Maar waar is het front, waar de kruitdamp en de strijd? Is het niet zo dat er vooral ingezet wordt op monitoring en bijgevolg op het beheren van armoede? Worden armen niet meegezogen in het neoliberale maatschappijmodel wanneer er voornamelijk gezocht wordt naar persoonlijke processen en eigen verantwoordelijkheid om de situatie te verbeteren?

Waar blijven maatregelen voor het optrekken van de minimuminkomens, investeringen in het onderwijs, het garanderen van betaalbare huisvesting,... Tijdens de laatste avond van de reeks willen we mensen aan het woord laten die concreet maken hoe er op elk niveau een verschil kan gemaakt worden. Hoe wordt een geloofwaardig armoedebeleid gestalte gegeven? Hoe kunnen we hier, ieder vanuit zijn eigen positie, als vrijwilliger, Gentenaar, arbeider, student, leerkracht of welzijnswerker gestalte aan geven?

Wonen in de Torens van het Rabot

Samenleven in de Torens

Samen met een groep bewoners/vrijwilligers baat Samenlevingsopbouw Gent een ontmoetingsruimte uit in de Opgeëistenlaan: de 019. Deze ruimte staat 3 keer per week ter beschikking van huurders uit de woontorens. We willen huurders een klankbord geven voor problemen, ideeën, vragen,... Dit is de ideale plaats om met bewoners van gedachten te wisselen. Veel meer dan in een klassieke vergadervorm komen hier alle bewoners aan bod. We zijn geen café, geen buurtcentrum, geen theaterzaal, geen evenementenhuis, maar wel een beetje van dit alles. Het is deze mengvorm die er voor zorgt dat bewonersparticipatie op een volkse manier tot stand komt. Door dagelijkse aanwezigheid op het terrein, tussen de huurders, voelen we goed wat er leeft. We worden als het ware ook een beetje bewoner van de Rabotto-

De draak van Gent of de zilveren medaille voor het lelijkste gebouw van Gent ? Niets om trots op te zijn. Over smaken en kleuren valt niet te discussiëren. Daar wagen we ons dan ook niet aan. We willen wel graag vertellen over het leven in de woontorens van het Rabot. En het verdwijnen ervan. En wat dit betekent voor het recht op wonen van de bewoners ervan.

rens. Het is deze nauwe verwevenheid die ons leerde dat het aanwezige netwerk tussen huurders veel groter is dan oppervlakkig waarneembaar. Een netwerk dat bovendien haarfijn is, een netwerk waar zorg en begrip centraal staan. Er zijn huurders die voor elkaar boodschappen doen, die wekelijks de omgeving opkuisen,

die maandelijks koken voor andere huurders,... Via de 019 houdt het opbouwwerk de vinger aan de pols in de Torens.

Vervangbouw

Na jaren onduidelijkheid over de plannen met de woontorens in het Rabot, is in 2009 het besluit geno-

men: de sociale woningen worden afgebroken en vervangen. Maar wat gebeurt er met de bijna 600 gezinnen die momenteel in de woontorens wonen? Waar moeten ze heen? Hoeveel zal een nieuw appartement kosten? Vragen genoeg voor de zittende huurders.

Het Rabot heeft drie hoge woontorens. De eerste toren is die aan de Begijnhoflaan. Er wonen vooral ouderen die er al van bij de realisatie van de torens huren. Ze hebben 35 jaar woonervaring in de woonblokken en een gemiddelde leeftijd van boven de 70 jaar. Daarnaast zijn er 32 kleine studio's. Deze studiobewoners vormen een bijzondere en geïsoleerde groep. Het verloop is er heel hoog en de problematiek waar huurders mee kampen is uitermate complex. Het gaat voornamelijk over vereenzaamde mensen en/of mensen

►►►

►►► met een psychische problematiek. Daar naast is er de toren aan de Filips Van Cleeflaan. Hier vinden we de grootste appartementen met de meeste slaapkamers. Hier wonen heel wat gezinnen, de laatste tijd ook meer en meer allochtone huurders. En ten slotte de toren aan de Opgeistenlaan, diegene die het dichtst bij het Justitiepaleis aanleunt. Naast een eerder klein aantal oorspronkelijke huurders, kent het gebouw de laatste jaren een steeds groter verloop vooral veroorzaakt door een sterke instroom van steeds kwetsbaardere huurders.

Momenteel is de eerste woontoren (Begijnhoflaan) bijna leeg (zie interview). WoninGent, de sociale huisvestingsmaatschappij heeft veel inspanningen geleverd om de huurders individueel te horen over hun vragen en verwachtingen. Velen hebben ondertussen een andere sociale woning gekregen. Ondanks het slechte imago van de woontorens, ondanks de vaak negatieve berichtgeving over dit stukje van Gent, wonen veel huurders er echt graag. Het is er allemaal hard veranderd (waar niet trouwens), dat is waar. Het was er vroeger wellicht

een stuk rustiger. Maar toch zou iedereen het liefst gewoon blijven. Het is er goed wonen! Op een boogscheut van het centrum, aan een knooppunt van openbaar vervoer, in een appartement met collectieve verwarming, veel licht... en bovendien behoorlijk betaalbaar.

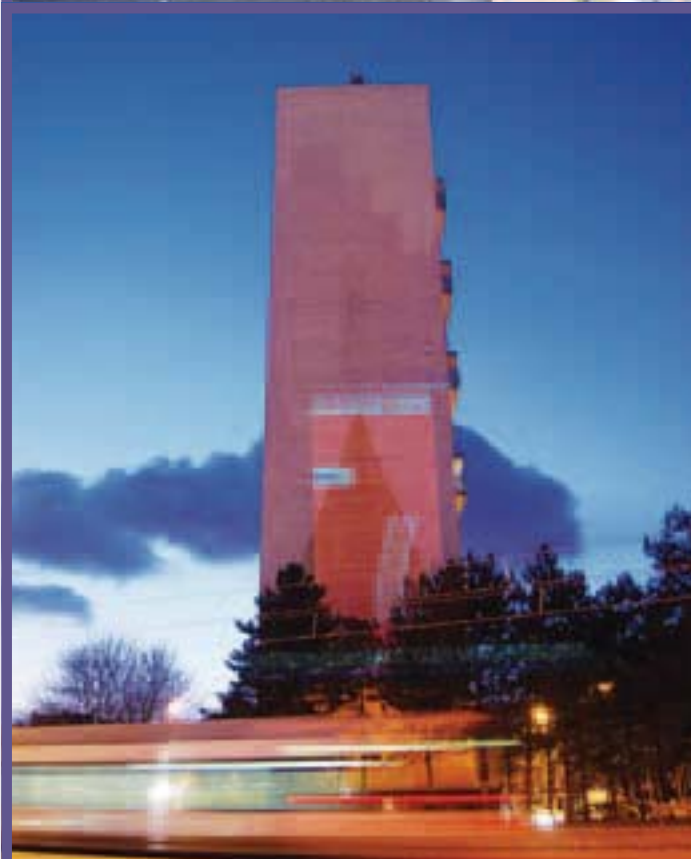
Recht op wonen: voor wie?

Vlakbij de Rabottorens, op de voormalige Alcatell-Bell-site, worden binnen enkele jaren volop nieuwe woningen gebouwd. Een belangrijk deel van de Torenbewoners zou hier

een geschikte plek kunnen vinden. Het voorziene aandeel sociale woningen is daarvoor echter te klein. Een gemiste kans dus om de Rabottobewoners in hun eigen wijk opnieuw te herhuisvesten. Buren zouden op die manier buren kunnen blijven. Sociale netwerken die langzaam ontstaan zijn en van onschatbare waarde zijn, zouden kunnen behouden blijven.

Herhuisvesting en sociale verdringing?

Ter hoogte van de Begijnhoflaan zal er woongelegenheden blijven in de

nieuw gerealiseerde appartementen. Wordt aan de bewoners van de Torens een nieuw appartement aangeboden? De huurprijs van deze appartementen zal alleszins hoger zijn dan de huidige huur. Voor veel zittende huurders is dit problematisch. Zij zullen op zoek moeten naar oudere wooncomplexen, waar er meer betaalbare appartementen zijn. Of kan Stad Gent iets doen bij middel van een bijzondere huursubsidie enkel in te roepen bij dergelijke ingrijpende vormen van gedwongen verhuis? Zeker voor kwetsbare huurdersgroepen als deze in de Rabottorens zouden we dit te motiveren vinden.

Een grote groep bewoners van de Rabottorens woonde oorspronkelijk in het 'Prinsenhof'. Bij het verrijzen van de Torens, meenden ze niet geschikt te zijn voor deze nieuwe chique woonvorm. Vele jaren later hebben zij er toch een plaats gekregen. Maar nu moeten ze opnieuw weg... De kuip van Gent lijkt steeds minder arme mensen te 'verdragen' en vooral gefocust te zijn op studenten, toeristen en winkelplezier. Is de stad niet meer van (deze) Gentenaars?

2011 is het jaar van de vrijwilliger. Doorheen onze werkingen leren we vele enthousiaste en gedreven vrijwilligers kennen. Een uitgelezen moment om enkele van deze krasse mensen in de kijker te zetten.

Danny, vrijwilliger in de Torens

Ik ben 35 jaar en getrouwd met Ingeborg. Ik woon nu ongeveer 8 jaar in Gent en bijna drie jaar hier in de Torens. Ik woon in dezelfde toren als de 019. Ik ben reeds lange tijd op ziekenkas, maar stil zitten is niks voor mij. Ik ben altijd wel met iets bezig. Sociaal contact vind ik erg belangrijk. Ik kom bijna dagelijks naar de 019. Die mannen hier (Rudy Roelandt en Wannes Degelin) dat zijn mijn maten. Als ik ze met iets kan helpen dan doe ik dat. Ze weten dat ze me altijd kunnen vragen. Ik werk elke woensdagvoormiddag samen met de sociale huisbewaarders van de Stad Gent om de omgeving rond de gebouwen op te kuisen. Ik vind het belangrijk dat het er net bij ligt. Wij zijn hier geen crapuleuze buurt. In uw appartement doe je wat je wilt, dat ziet toch niemand. De omgeving dat is wel iets dat iedereen ziet, dat moet er proper bij liggen. We vinden echt van alles: pampers, grof huisvuil, lege drankflessen,.... noem maar op. Tot voor kort deed ik dit volledig vrijwillig, kreeg ik hier absoluut geen vergoeding voor. Sinds kort worden er in het Rabot Torekens uitgereikt voor mensen die iets doen voor de buurt. Torekens is een soort alternatief geld waarmee je in sommige winkels in 't Rabot terecht kan. Ik koop daar eten mee voor mijn vrouw. Het is niet voor die Torekens dat ik dit doe. Ik vind een propere omgeving belangrijk en door dit te doen heb ik ook veel sociaal contact. Ik ga me hier blijven inzetten, tot de laatste blok verdwenen is.

Frank Vandepitte sprak met Ann Keerman (opbouwwerker vanuit WoninGent voor de wijken Rabot en De Hemptinne) en Ivo Blancke (diensthoofd dienst sociale zaken en verhuringen WoninGent)

Interview met Ann Keerman & Ivo Blancke

In 2009 viel de beslissing tot afbraak van de torens van het Rabot. Welke consequenties heeft dit voor de huidige bewoners?

Ann: Op 27 maart 2009 brachten we – via een hoorzitting – de boodschap aan de bewoners. Dit veroorzaakte inderdaad een schok, waarvan de mensen langzaam hersteld zijn. De verhuisbeweging is echter heel snel van start gegaan. In het appartementsgebouw dat het eerst ontruimd wordt (tegen midden 2012) zijn inmiddels 129 van de 178 appartementen leeggemaakt. In dit appartementsgebouw wonen voornamelijk veel alleenstaanden, een oudere Belgische bevolking. WoninGent heeft beslist om met man en macht, op maat en heel zorgzaam mensen te herhuisvesten. Daarom ook werd ik speciaal aangeworven. Dat de verhuisbeweging zo snel vordert is niet alleen mijn werk, het is de verdienste van heel WoninGent dat gefocust is om dit zo goed mogelijk aan te pakken.

Ivo: In het kader van informatieverbreiding geven we nu ook 4 x per jaar een nieuwsbrief voor alle bewoners uit met alle correcte informatie over de verhuisbeweging. Dit wordt heel erg geapprecieerd. Bovendien zijn we veel op het terrein, we zijn niet bang om ons hier te tonen. Dat maakt dat mensen zich veel meer betrokken voelen. Zo starten we - in

samenwerking met Samenlevingsopbouw Gent - een bewonersoverleg op. We testen uit of we er een gestructureerd overleg van maken dat veel vragen preventief kan beantwoorden. In 2010 werd gestart met de sociale mobiele huisbewaarders, waarvan er permanent één ploeg in de Rabottorens aan de slag is. Ze werken in tandem met de conciërges, kuisen mee op, vervullen sociale taken en kennen de correcte informatie. Ze zijn belangrijke aanspreekpersonen voor mensen die ongerust zijn rond één of ander. Signalen die zij opvangen worden naar ons doorgespeeld waardoor we er alert op kunnen reageren.

Wat betekent bewonersparticipatie voor jullie?

Ivo: WoninGent is bezig om dit in bepaalde wijken te starten. Dit is belangrijk in functie van signalen opvangen en dicht bij de bewoners staan. Dit kan en hoeft zeker niet overal op dezelfde manier te gebeuren. De bewoners van de Groene Briel staan hierin het verst. Het gaat hier over een bewonerscomité dat zelf gestart is en zelfstandig draait. Zo'n organisatievorm is niet overal vereist. We proberen dit zoveel mogelijk te extrapoleren, maar het is ook een middenkwestie. Gezien

het grotere verloop en de diversiteit van publiek is een andere aanpak vereist in de Rabottorens dan op de Groene Briel. Bewonersparticipatie verhoogt de draagkracht van de bewoners. Bewoners praten meer met elkaar en slagen erin zaken op te lossen zonder dat dit altijd naar ons doorgegeven moet worden. Dit vermindert het aantal overlastmeldingen

en verhoogt de zelfredzaamheid. Als huisvestingsmaatschappij krijgen we zicht op belangrijke werkpunten. Dat kan gaan van heel praktische zaken zoals de regeling van het onderhoud tot een structurele samenwerking met IVAGO. Daarnaast gebruiken we dit kanaal om correcte informatie bij de bewoners te krijgen. Cowboyverhalen ontstaan heel makkelijk. Door kort op de bal te spelen en correcte informatie aan te reiken, kan je dit tegengaan. In het geval van het Rabot kunnen we bewoners zo ook betrekken bij de planning van de nieuwbouw: meedelen hoe ver het al staat of hoever het nog niet staat.

Wanneer bewoners gedwongen worden te verhuizen stelt zich meteen de vraag naar betaalbaarheid. Heb je er zicht op hoeveel mensen in de toekomst meer zullen gaan betalen en voor hoeveel dit een probleem is?

Ann: Momenteel zijn er 129 gezinnen herhuisvest. Ik kan niet zeggen voor wie dit nu een verhoging of verlaging van de huurprijs betekent. Wel gaan we heel zorgzaam en op maat te werk bij het zoeken naar herhuisvesting voor elke bewoner.

We weten dat wanneer mensen verhuizen naar een nieuwbouwappartement dit een verhoging van de huurprijs betekent. Mensen die het minder breed hebben kiezen dan voor het merendeel voor ons ouder patrimonium. Ik bereken - samen met de betrokken bewoners - hoeveel ze ongeveer zullen betalen in hun nieuwe woning. Zo kunnen de bewoners dit mee inschatten. Ik merk dat er toch veel mensen kiezen en zelfs wachten op vrijgekomen nieuwbouwappartementen. Voorlopig zijn er geen mensen waarbij de prijs de reden vormt om niet te verhuizen.

Is er een toename van het aantal kwetsbare huurders in de Torens? Noopt dit tot een andere werking van de sociale huisvestingsmaatschappij?

Ivo: Er is toename van kwetsbare huurders, bvb. mensen met complexe zorgwekkende problematieken. Via

het lokaal toewijzingsreglement worden er elk jaar ook 12 daklozen gehuisvest in complexen van WoninGent. Ondanks de intense begeleiding en nazorg vanuit OCMW Gent blijven enkele echter problematisch gedrag stellen.

We proberen met allerlei instanties zoals het CAW, OCMW, de sociale diensten van de psychiatrie, Azis* en onze eigen diensten de nodige omkaderende begeleiding te voorzien..., maar soms blijft dit onvoldoende. Jaarlijks hebben we 6 tot 8 vragen tot uithuiszetting wegens aanhoudende overlast. Dit cijfer is afgelopen jaren lichtjes gestegen. Voor sommigen schieten er heel weinig oplossingen over. In dit verband denken we bvb aan woonerven voor problematische huurders waar intensief en specifiek zou kunnen begeleid worden, bvb door een dienst als Azis.

Wat betekent een werking als 'de 019' voor WoninGent en de buurt?

Ivo: Werkingen zoals de 019 zijn noodzakelijk en bieden een grote meerwaarde. De lage drempel van de ontmoetingsplaats creëert vertrouwen bij bewoners. Geïsoleerde mensen worden uit hun isolement gehaald, worden meer betrokken. Je kan ze mobiliseren en mee krijgen. Wat ook leuk is... via de 'open deur' kan het hier ook al eens plezant aan toe gaan. Dit is een echte 0-de lijnswerking, waar mensen ook eens kunnen ontlasten. Het moet niet altijd serieus zijn. Via de 019 wordt ook geprobeerd minder evidente groepen sociale huurders te bereiken: bvb allochtone vrouwen. Mensen leren elkaar kennen, de leefbaarheid en het samenleven verhoogt. Daardoor vormt het een belangrijk preventief luik naar meer welbevinden.

* Sinds 1 april 2007 is het therapeutisch project AZIS (Assertieve Zorg in de Samenleving) actief in de Gentse regio.

26 bewoners komen er wekelijks naar de nieuwe composteerplaats in Ledeberg.

Deze composteerplek ging, op vraag van bewoners, van start op 12 oktober 2010. Omwille van plaatsgebrek (geen koer of slechts een klein terras) sorteerden deze bewoners hun groente-, fruit- en tuinafval nog niet apart. Met deze composteerplek hebben ze die mogelijkheid nu wel. In totaal tekenden al 43 bewoners in op het initiatief. De composteerplek is een initiatief voor en door bewoners en wordt ook opgehouden door enthousiaste buurtvrijwilligers.

Elke dinsdagavond kan je tussen 17 en 18.30 u. terecht met je GFT-afval in de groenzone tussen de Benedictuspoort en het Wijkgezondheidscentrum op de Hundelgemsesteenweg.

Op de internationale dag van de mensenrechten stelden SIVI vzw, Wijkcentrum De Kring en Samenlevingsopbouw Gent in het NTGent hun project voor over sociale grondrechten. In deze drie organisaties leggen een 10-tal mensen hun dagelijks leven op de gevoelige plaat vast. In groep bespreken ze hun foto's en staan stil bij de manier waarop hun grondrechten geschonden worden. Met beelden en verhalen wil dit project beleidsmakers inspireren. Grondrechten voor iedereen. Punt. De ceremoniemeester was niemand minder dan de rechtvaardige rechter met zijn gelijknamige schilderij.

in 2010

Samenlevingsopbouw Gent

Er was een tijd waarin de toenmalige Schepen Sociale Zaken over Opbouwwerk Steunpunt Gent zei: "Het opbouwwerk? Die kunnen met z'n allen in 1 telefoonceel!" Uiteraard is de macht van het getal niet zaligmakend, maar laat ons zeggen dat er toch wat veranderd is intussen.

In 2010 namen in totaal 7.946 mensen deel aan de activiteiten van het Gentse opbouwwerk. De kern hiervan wordt gevormd door een groep zeer regelmatige participanten die onze medewerkers goed tot zeer goed kennen. Zij zijn in totaal met zo'n 525 mensen sterk.

Daarnaast worden onze 30 medewerkers aangevuld met een ploeg van maar liefst 70 vrijwilligers, waarop de praktijkwerkers kunnen rekenen voor een meer actieve en ondersteunende inzet. Het profiel van onze deelnemers naar leeftijd en geslacht is divers: We bereiken iets meer vrouwen (54%) dan mannen (46%). Het opbouwwerk in Gent bereikt vooral mensen tussen 25 en 65 jaar: 51%. Jongeren worden het moeilijkst bereikt, slechts 15%, en de senioren zorgen toch ook nog voor een stevige 34%.

“Recht op informatie voor iedereen”

Je rechten aan huis met TupperCare

TupperCare?

Tupper wat? Hm, dat klinkt wel bekend, maar toch ook weer niet. 't Is zoals TupperWare maar met een C... Bijna iedereen kent wel TupperWare, van de plasticen potjes die aan huis worden verkocht. Een verkoopster komt bij iemand thuis producten 'demonstreren'. De gastheer-/vrouw nodigt een aantal mensen (buren, familie, vrienden) uit om deel te nemen aan de sessie. TupperCare is eigenlijk hetzelfde. Het gaat hier niet om het verkopen van plasticen potjes, maar wel om het bekendmaken van verschillende voordelen waar mensen recht op hebben. We verkopen niets. Wel gaan we ook op zoek naar gastheren en -vrouwen met een ruime vriendenkring. Eens ter plaatse geven we informatie over premies, voordelen en tegemoetkomingen op basis van de 'rechtenverkenner'. De 'rechtenverkenner' is een website die gemaakt is door de Vlaamse overheid. Hij biedt een overzicht van de verschillende premies, voordelen en tegemoetkomingen die verbonden zijn aan sociale grondrechten.

In het najaar van 2010 kregen we de vraag van Stad Gent om de website **www.rechten-verkenner.be** beter bekend te maken bij verschillende "kwetsbare" groepen. Rechtenverkenner.be wil hen duidelijk informeren rond hun rechten. Samenlevingsopbouw Gent zag dit als een kans om enerzijds nieuwe mensen en organisaties aan te spreken en anderzijds de "TupperCare-methodiek" in de praktijk verder uit te testen en te verfijnen. We namen dan ook de opdracht van Stad Gent met plezier aan.

Via de website kan je per thema (wonen, onderwijs, justitie, mobiliteit,...), per doelgroep (mensen met laag inkomen, kinderen en jongeren, mensen met een handicap,...) of via je persoonlijk profiel zoeken naar je rechten.

Voor Gentenaars alleen al zijn er een 170-tal premies en voordelen verbonden aan de sociale grondrechten. Van dit enorm pakket zijn

er 40 algemene rechten, rechten die voor iedereen gelden. De overige rechten zijn specifiek voor bepaalde groepen of situaties. Niet iedereen komt dus voor alles in aanmerking. Sommige rechten zijn verbonden aan bepaalde voorwaarden bvb. hoeveel kinderen je hebt, hoe oud je bent, of je in een sociale woning woont,... Afhankelijk van je situatie zal je pakket met algemene rechten dus

aangevuld worden met meer specifieke zaken. Zo krijg je een overzicht van je individueel rechtenpakket. Elk recht wordt op een fiche weergegeven, waarop duidelijk vermeld staat voor wie het bedoeld is, wat het voordeel precies inhoudt en waar je het kan aanvragen. In zo'n rechtenpakket staan ook zaken die je automatisch krijgt (bvb. volledige terugbetaling door maximumfactuur gezondheidskosten), of premies die je misschien nooit zal gebruiken (bvb. roetfilter oude dieselwagens) of waar je eventueel een aanvraag voor kan indienen. Het is dan aan jou om de stap te zetten om ze aan te vragen.

Aan de slag!

Na wat studiewerk over de verschillende rechten en promotie bij verschillende organisaties, trokken we erop uit met een laptop en een draadloze internetaansluiting. We legden een voorraad koekjes en koffie aan om de sessies extra gezellig te maken.

In de maand december organiseerden we 11 TupperCare-sessies, zowel

“Het is te mooi om waar te zijn al die rechten, ik zal er wel veel kunnen mee doen.”

Een deelnemer

“Er zullen zich zeker blokkades voordoen bij het opeisen van rechten. Daarom is het goed dat we nog contact kunnen opnemen, voor eventuele vragen en feedback.”

Een deelnemer

re!

in organisaties als aan huis. Tijdens deze sessies kregen de deelnemers de kans om, onder begeleiding, hun persoonlijk profiel in te vullen in de website van de ‘rechtenverkenner’. Achteraf werden de rechten die in de individuele pakketten het meest voorkwamen, in groep besproken. Zo werden het OMNIO-statuuut (verhoogde tegemoetkoming ziekteverzekering), de aanvraag voor een Globaal Medisch Dossier (waardoor je 30% minder betaalt voor je doktersbezoek), de bon voor gratis huisvuilzakken van Stad Gent, het stookoliefonds, de aanvraag voor schooltoelage, de maximumfactuur voor gezondheidskosten, diabetespas,... extra uitgelegd. Uiteindelijk duurde een sessie ongeveer 3 uur. Er was ook tijd om concrete ‘aanvraagervaringen’ uit te wisselen en stil te staan bij de te nemen stappen. Tijdens de sessies hebben we ons specifiek gericht naar bepaalde groepen: mensen in armoede, sociale huurders, Turkse vrouwen, langdurig werklozen, laaggeschoolden,... omdat net zij soms de informatie missen

om rechten te kunnen aanvragen en daardoor in de armoede en sociale uitsluiting geraken of blijven.

Wie niet weet, niet vraagt, en dus... niet wint.

Als we naar de cijfers kijken, namen er 76 verschillende mensen deel aan de sessies, de oudste was 96, de jongste 16. Er waren meer vrouwen (67%), dan mannen aanwezig en de gemiddelde leeftijd van de deelnemers was 55 jaar. De sessies gingen zowel overdag, 's avonds als in het weekend door. De deelnemers waren enthousiast over de sessies omdat ze vaak voor het eerst in hun leven een volledig overzicht kregen van hun rechten. Ze wisten niet dat ze in aanmerking kwamen voor zoveel voordelen en waren verrast over de hoeveelheid aan beschikbare informatie. Ook de organisaties (Centrum Basiseducatie Leerpunt, SIVI vzw, De Zuidpoort vzw, Inloopcentrum Pannestraat, ABVV -vorming en actie voor werklozen) waar de sessies gegeven werden, waren enthousiast en willen in de

toekomst intensiever aan de slag met de ‘rechtenverkenner’. Er kwamen veel opmerkingen over het feit dat alles op een website staat. Niet iedereen heeft een computer ter beschikking of kan er vlot mee overweg. Daarom was het ook goed om de sessies in kleine groep en onder begeleiding te doen. Door het intensief werken met www.rechtenverkenner.be, kwamen er ook een aantal tekortkomingen van de website aan het licht. Opmerkingen en voorstellen werden ondertussen doorgegeven aan de Vlaamse overheid zodat dit in de toekomst kan leiden naar een meer gebruiksvriendelijke en toegankelijke website. Een aantal zeer concrete vragen en signalen rond de kennis en het bekomen van rechten, werd bij de eindevaluatie van de opdracht aan de Cel Armoedebestrijding van Stad Gent doorgegeven.

Rechten verworven ?

In de eerste fase van het Tupper-Care-project kreeg elke deelnemer een persoonlijk rechtenpakket met daarin, afhankelijk van de situatie,

60 tot 80 fiches. Dit is een heel pak. Pas als mensen effectief een aantal van deze rechten willen opnemen en aanvragen zal blijken wat er in de praktijk goed of fout loopt. Daarom plant Samenlevingsopbouw Gent ook een opvolgingstraject. Daarbij worden de deelnemers in de loop van het voorjaar gecontacteerd om na te gaan of zij effectief al stappen hebben gezet. We vermoeden dat uit deze opvolgingsronde nog een aantal fundamentele signalen aan het licht zullen komen waarom mensen al dan niet hun rechten weten te verzilveren. Het is met deze signalen en voorstellen dat Samenlevingsopbouw Gent verder aan de slag wil. We willen ze meenemen naar verschillende overlegtafels op zowel Gents (bv. via Lokaal Sociaal Beleid) als Vlaams niveau. We willen ervoor pleiten dat het verkrijgen van rechten eenvoudiger en automatischer kan verlopen. Zo maken we effectief werk van ons motto “Kansen creëren, grondrechten garanderen!”

Water voor later

Welk probleem stelt er zich met de watervoorziening?

Natasha: Over de kwaliteit van het drinkwater uiteraard geen kwaad woord: die is onberispelijk in Vlaanderen. Alleen is het zo dat de kostprijs van het water de voorbije jaren sterk is gestegen. In de periode 2006-2009 bedroeg die stijging in Vlaanderen 35%. Een trend die zich zal blijven doorzetten: de kostprijs van water ligt immers niet strikt vast en de drinkwatermaatschappijen mogen ook infrastructuurkosten aan de klanten doorrekenen. Daar bovenop komen dan ook nog eens de saneringsbijdragen voor afvoer en zuivering van water. Het is dus niet voor iedereen evident de waterrekening te kunnen blijven betalen. De meest kwetsbare groepen zitten vandaag al in de problemen. Onder meer omdat zij meestal niet het geld hebben om een lekkende kraan te laten herstellen of waterbesparende maatregelen door te voeren. Het resultaat: een dure waterrekening die

Water heb je nodig om te drinken, te koken, te wassen, naar het toilet te gaan... **Water is gewoon onmisbaar en een basisvoorwaarde voor een menswaardig bestaan.** Toch zijn er heel wat mensen die, omdat ze hun rekeningen niet kunnen betalen, worden afgesloten van de waterleiding. Het probleem neemt jaar na jaar toe. Via de projectvoorbereiding 'Water voor Later' zocht Natasha Van hulle hoe we als maatschappij op een duurzame en een meer sociaal verantwoorde manier water kunnen gebruiken in Vlaanderen.

ze niet kunnen betalen. Een Lokale Advies Commissie moet dan beslissen om ofwel de watertoevoer af te sluiten of om de mensen via een afschrijvingsplan hun schulden te laten aflossen. Het Steunpunt ter bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

(verder: het Steunpunt) noteerde 1712 afsluitingen bij huishoudens in België in 2009, zo'n 800 gezinnen in Vlaanderen. Uit eigen ervaring durf ik gerust zeggen dat het probleem groter is dan we denken. Veel mensen durven uit schroom er niet mee naar buiten komen.

Hoe werkte je concreet met Water voor Later om dit probleem aan te pakken?

Natasha: We gingen in de eerste plaats op zoek naar mensen die om één of andere reden afgesloten werden van water. Daarvoor maakten we onze projectvoorbereiding bekend in het hele Vlaamse land bij voedselbedelingspunten, verenigingen waar armen het woord nemen, sociale restaurants, inloopteams, kringloopcentra,... Uiteindelijk bereikten ons een 40-tal concrete verhalen van mensen die in problemen zaten. Via probleemanalyse kregen we een goed zicht op welke problemen er allemaal bestaan. Samen met de mensen gingen we op zoek naar oplossingen en deden we ook een aantal voorstellen die tot verbetering moesten leiden. Soms moet je de oplossing niet te ver zoeken: zo ontwikkelden we een meetkaart en meterstickers om je eigen verbruik beter te kunnen bijhouden. De provincie Oost-Vlaanderen pikte dit op

en realiseerde een 'tweede druk'. Of, zo was er het voorstel van mensen die op straat leven om in elke gemeente openbare (drinkbare) waterpunten te voorzien. Tegelijk is het belangrijk de kwaliteit van leidingwater en het bijzonder grote prijsverschil met flessenwater sterk te promoten (leidingwater is 178 keer goedkoper dan flessenwater). Het gebruik van flessenwater is juist sterk ingeburgerd bij sociaal economisch zwakkere groepen.

Ik veronderstel dat er naast heel concrete oplossingen ook andere structurele en langetermijnoplossingen nodig zijn?

Natasha: Onze werking resulteerde in een probleem dossier met beleidsaanbevelingen, dat voorgesteld werd op het kabinet van minister Schauvliege en later ook bij de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Het dossier werd illustratief gebruikt binnen de overleggroep 'Naar een effectief recht op water' van het Steunpunt Armoedebestrijding. In het jaarverslag 2008-2009 werd voor het eerst een hoofdstuk toegevoegd over de problematiek van water. Er werden een 20-tal concrete beleidsaanbevelingen opgesomd, verdeeld over zeven thema's.

In 2010 kon de concrete inbreng van het probleem dossier dienst doen om samen met de overleggroep van het Steunpunt advies te verlenen met betrekking tot het algemeen waterverkoopreglement dat de minister uitwerkte. Daarbij pleiten we voor individuele bemetering, mogelijkheden tot regelmatige betaling en meting van verbruik bij specifieke doelgroepen, het belang van een bemiddelingsinstantie, proactieve vrijstelling of compensaties voor mensen met een laag inkomen en begeleiding bij betalingsachterstal en schuldbemiddeling.

Waar moet dit toe leiden?

Natasha: De doelstelling bij uitsteking is om iedereen toegang te geven tot drinkwater. De waterleiding afsluiten bij het niet betalen van de rekening mag geen optie zijn. 'Water voor later' wilde zijn stempel drukken op het waterbeleid en de politiek sensibiliseren. Iedere Vlaming krijgt elk jaar 15000 liter water gratis. Dat is op zich schitterend, maar is het niet mogelijk om die hoeveelheid water op een meer sociaal verantwoorde manier te verdelen? Daarnaast zijn de premies rond water op één hand te tellen. Er

'Het recht op water en sanitatie is rechtstreeks verbonden met de rechten van de mens.

Afsluitingen omwille van betalingsmoeilijkheden staan haaks op dit recht, en moeten tot elke prijs vermeden worden.

Het sociaal luik in verband met watervoorziening moet dringend verder uitgewerkt worden'.

Catherine Ashton
Hoge Vertegenwoordiger van de Europese Unie

B had een afbetalingsplan van 5 jaar voor water. Toen we er langs gingen om een energiescan te doen vroegen we haar welke meter ze genoteerd had. Toen bleek dat ze de nummers van de elektriciteitsmeter had doorgegeven. Blijkbaar stelde niemand zich vragen bij het superhoog verbruik'.

is dus nood aan nieuwe maatregelen. Water zou in het kader van de energiebesparingsprogramma's van de gewesten systematisch en meer dan nu moeten toegevoegd worden als aandachtspunt. Zo zou het debat rond de introductie van openbare dienstverplichting voor water dringend aangegaan moeten worden. Een statuut van beschermde klant zou mensen een bijkomende bescherming kunnen geven, en het recht op lagere tarieven. Bestaande maatregelen in de gewesten - vrijstelling van saneringsbijdragen voor bepaalde categorieën in het Vlaamse Gewest, en het Sociaal Fonds in het Waalse en Brusselse Gewest - kunnen hier als vertrekbasis dienen.

Hoe verder?

Natasha: Samenlevingsopbouw Gent is tevreden over de resultaten van de projectvoorbereiding. We slaagden erin de problematiek van toegankelijkheid en betaalbaarheid van een basisvoorziening zoals water zichtbaar te maken. Al snel werd duidelijk dat deze problematiek het Gentse niveau overstijgt. Om dit project zinvol en dus op Vlaams niveau verder te kunnen zetten gingen we daarom op zoek naar extra middelen. Aangezien we die niet konden vinden, beslisten we 'Water voor Later' niet als project verder uit te bouwen. We zijn ervan overtuigd een verdienstelijk parcours afgelegd te hebben waarbij de zoektocht naar probleemcases effectief geleid heeft tot een gestoffeerd dossier. Samen met de partners werden duidelijke aanbevelingen geformuleerd, waarrond lokaal, Vlaams, federaal en Europees verder kan gewerkt worden.

Meer info:

- **Probleem dossier Water voor later en Projectvoorbereiding Water voor later**, op te vragen bij Samenlevingsopbouw Gent (bij Frank Vandepitte, beleidsmedewerker Wonen, frank.vandepitte@samenvlevingsopbouw.be)
- **Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting**, Verslag armoedebestrijding 2008-2009, Deel 1, Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie. <http://www.armoedebestrijding.be/>

**Bewonersparticipatie binnen het stadsvernieuwingsproject
Bruggen naar Rabot, een flexibele benadering**

Van bewonersgroep tot volkstuinjes

Rabot

Gelegen aan de rand van het centrum van Gent vormt de wijk Rabot-Blaisantvest een duidelijk afgesloten geheel van de rest van de stad. De vele arbeiderswoningen daterend van het begin van de 19e eeuw en de drie grote sociale woontorens, vormen het gezicht van de wijk. Centraal ligt de Wondelgemstraat, de belangrijkste winkelstraat uit de buurt, met een grote aanwezigheid van Turkse handelaars. De wijk Rabot-Blaisantvest is één van de armste buurten van Gent en van Vlaanderen. Het is een dichtbevolkte buurt met een laag geschoolde bevolking. Er zijn veel werklozen, 43% van de bewoners is allochtoon en 25% is jonger dan twintig jaar. Het woningenbestand in de wijk is erg verouderd en in de kern van de wijk bevindt er zich nauwelijks groen. Ook de mogelijkheden tot ontspanning zijn erg beperkt.

Bruggen naar Rabot

Met het stadsvernieuwingsproject *Bruggen naar Rabot* wil het stadsbestuur deze buurt opwaarderen

Participatie van bewoners gebeurt al lang niet meer alleen via avondvergaderingen met een kleine groep geïnteresseerden. De uitdaging voor het stadsvernieuwingsproject *Bruggen naar Rabot* bestond er net in groepen inwoners te betrekken die tot dan nooit deelnamen aan eender welk inspraakgebeuren.

en op die manier aansluiting laten vinden bij het centrum van de stad. Bij aanvang ging het over grote stedenbouwkundige ingrepen. Stad Gent koos voor een participatieve aanpak. Samenlevingsopbouw Gent engageerde zich om de participatie van de kwetsbare bewoners op zich te nemen. Het profiel van de wijk zorgde er echter voor dat de vooropgestelde inspraak en participatie geen eenduidig noch eenvoudig gegeven was. Stelselmatig kreeg het participatieve traject nieuwe vormen die er toe geleid hebben dat naast de grote stedenbouwkundige ingrepen er ook aandacht kwam voor het socio-cul-

turele en economische aspect binnen dit stedelijk vernieuwingsproject. Bij de start van het project (2004) werd een charter afgesloten met de bewonersgroep Rabot. Om de standpunten van de bewonersgroep te stofferen en daarnaast ook de ruimere buurt te betrekken op de plannen, werden er diverse methodieken toegepast. De gehanteerde methodes waren veeleer klassiek: huis-aan-huisenquêtes, tevredenheidsonderzoeken... De resultaten uit deze activiteiten waren bruikbaar, maar beperkt. We merkten ook dat 'vergaderen' niet voor iedereen de meest geschikte benadering is.

Van praten naar doen: De Site

Het grootste deelproject van *Bruggen naar Rabot* bestaat erin om een 400-tal nieuwe woningen te bouwen op de voormalige Alcatell-Bell site. De fabriek werd eind 2006 gesloopt, de vloerplaat bleef liggen omwille van de verontreinigde grond die eronder zit. Zo kwam een gigantische plek (1ha) braak te liggen in één van de dichtstbevolkte gebieden van Gent. Uit de bevraging bleek dat bewoners kampten met een gevoel van onveiligheid. Mensen kenden elkaar te weinig en hadden een beperkt netwerk. Daarom gingen we, samen met een aantal buurt- en stedelijke organisaties, aan de slag met die tijdelijke plek. Het terrein kreeg als naam *De Site*. Op de voormalige fabrieksvloer werd een mobiel dorp gebouwd waar een zo polyvalent mogelijke, maar toch vooral culturele en recreatieve invulling aan werd gegeven. Er werd op die manier een tijdelijke infrastructuur voorzien waar niet alleen buurtorganisaties en bewoners hun activiteiten konden organiseren, maar

waar ook externe partners buurtoverstijgende initiatieven opzetten. Door een tijdelijke invulling te geven aan dit voormalige fabrieksterrein wou het project *De Site* voornamelijk inspelen op het gebrek aan ruimte en ontmoetingskansen in de wijk. Het project creëerde meer buurtbetrokkenheid bij het stadsvernieuingsproject *Bruggen naar Rabot* en activeerde de buurt. Er werden participatieprocessen opgezet rond het gezamenlijk *doen* in plaats van vanuit het louter *praten*.

De volkstuintjes

Samenlevingsopbouw Gent coördineert op 'De Site' het project volkstuintjes. Het project was van bij aanvang een schot in de roos. We konden de vraag naar nieuwe tuinen nauwelijks bijhouden. De volkstuinten hebben meerdere functies en dragen bij aan een duurzame samenleving. Door het werken in de tuinen krijgen tuiniers de mogelijkheid om hun sociale netwerken te verbreden en te diversifiëren. Dit geldt in het bijzonder voor mensen die leven in armoede. Op die manier vergroten ze hun kansen op sociale promotie. Tevens hebben de tuinen een grote potentie op het vlak van integratie. Ze zorgen voor een doorbraak in het sociaal isolement van bewoners en ze bevorderen de emancipatie van kwetsbare groepen. De activiteiten in en rond de tuinen zorgen voor

een nooit geziene dynamiek. De verschillende projecten zoals de boerderij, de voetbalpleinen, de tuinen, de cateringgroep voor feesten zorgen voor een crossover effect. Jong, oud, allochtoon en autochtoon bewegen zich door elkaar op dezelfde plek. Daarbij zien we de inzet van opbouwwerkers als een voorwaarde om tot kwaliteitsvolle gemeenschapsvorming te komen. Ze helpen knelpunten op het vlak van gemeenschapsvorming te voorkomen en gebruiken de opportuniteiten die zich aanbieden. Bovendien bewaken opbouwwerkers de toegankelijkheid van de volkstuintjes voor een breed en divers publiek met aandacht voor mensen in armoede.

Voor het opbouwwerk zijn volkstuintuinen een middel om participatie van moeilijk te bereiken groepen

te organiseren bij het stadsvernieuingsproject. De opbouwwerker communiceert, informeert en discussieert over de evolutie van het stadsvernieuingsproject met de tuiniers (en andere bezoekers van *De Site*). Zo zorgt hij dat mee participeren aan het beleid geen ijdel woord wordt voor deze tuiniers. De betrokkenheid van de opbouwwerker bij de volkstuin is daarbij het middel om voeling te krijgen met wat leeft in verband met de stadsvernieuwing en dient als basis voor het ontwikkelen van beleidsadvies naar de stad. De verschillende bereikte groepen werkten mee aan de deelprojecten van *Bruggen naar Rabot*. Zo werd – onder andere ook door advies van deze groepen – het aantal woningen dat voorzien was op de stadsgassite herleid van 800 naar 400. Op die ma-

nier komt er 2ha extra park voor de wijk bij, wat meer dan een noodzaak is. Er werd mee gewerkt aan het dossier *recreatieve structuur*. Daardoor worden restruimtes in de wijk herontwikkeld in functie van recreatie voor jong en oud. Binnen dit dossier denken we momenteel na omtrent de heroriëntatie van het volkstuinpark wanneer *De Site* verdwijnt.

Vele kwetsbare bewoners die voorheen niet betrokken waren op het wijkgebeuren zetten zich nu in als vrijwilliger. Zo werken ze mee aan opkuisacties, buurtfeesten en werkdagen op *De Site*.

De cateringgroep, die bestaat uit Turkse vrouwen, verzorgt het eten bij diverse wijkfeesten en het wijkdebat. Voorheen was dit een sterk geïsoleerde groep. Vandaag zit net deze groep mee aan tafel om nieuwe initiatieven van Stad Gent binnen de Rabotwijk te adviseren en mee vorm te geven.

Deze aanpak zorgt er dus duidelijk voor dat groepen die voorheen niet bereikt werden, betrokken worden. Daarbij doorbreken ze hun isolement en maken ze gebruik van de openbare ruimte waar ze dat vroeger niet deden. Ze engageren zich voor elkaar en de buurt. Ze nemen er verantwoordelijkheid voor op en bepalen mee hoe die er in de toekomst zal gaan uitzien. Op die manier "maken" ze in de meest letterlijke zin van het woord een leefbare Rabotwijk.

Een ambitieus woonbeleid voor Vlaanderen

De Vlaamse regering is ambitieus. Zij wil - onder impuls van Europa - tegen 2020 het aantal energiever-slindende woningen tot praktisch nul herleiden. Daartoe geeft ze serieuze premies voor dakisolatie, dubbelglas en condensatieketels. Ook de federale regering springt mee op de energiekar via een deftige belastingvermindering en via goedkope tot renteloze leningen tot €10.000 via het Fonds voor Reductie van de Energiekost (FRGE). Meer beleidsaandacht voor energie: een goede zaak. Voor maatschappelijk kwetsbare bewoners neemt immers de energiekost, naast de huurprijs, een grote slok uit het huishoudbudget. Daarbij maken we echter twee grote vaststellingen. Het is op het terrein ontvullend vast te stellen hoe ook hier het Mattheuseffect hardnekkig de kop opsteekt: de ondersteuningsmaatregelen bereiken (zoals vaak) vooral de middengroepen, terwijl diegenen die ze het meest nodig hebben ze niet (kunnen) gebruiken.

Met een ludieke actie vroegen Samenlevings-opbouw, de Bond Beter Leefmilieu (BBL) en het Vlaams Overleg Bewonersbelangen (VOB) op 20 oktober 2010 aan minister Van den Bossche om dringend iets te doen aan de gebrekkige isolatie en de gebrekkige structurele woning-kwaliteit van het Vlaamse woningbestand.

Daarbij komt dat, zeker op de private huurmarkt, veel woningen kwalitei-tief zo slecht zijn dat energie-inves-teringen geen zin hebben zonder dat de globale woningkwaliteit wordt aangepakt. Vooral maatschappelijk kwetsbare gezinnen betalen het ge-lag. Kansarme Vlamingen leven in ongezonde en oncomfortabele wo-ningen en betalen zich blauw aan energie. Vele goedbedoelde steun-maatregelen van de overheid gaan voorbij aan de realiteit van mensen die in armoede leven. Zo heeft het nauwelijks zin om woningen te isole-

ren die doordrongen zijn van schim-mel en vocht. Of waar er CO gevaar dreigt of een verouderde elektrici-teitsinstallatie voor elektrocutiege-vaar zorgt. Er zijn wel premies voor dubbele beglazing, maar wat ben je ermee als je het rottend raamhout-werk niet kan vervangen wegens geen geld. Beter zou men de huurder eerst bijstaan om prioritaire werken, zoals het lek in het dak te herstellen, vooraleer het te isoleren. Stel dat je enkel glas wil vervangen door dub-bel glas en de kost bedraagt in totaal 1000 € waarvoor je een premie van

500 € krijgt. Dan moet je wel nog al-tijd zelf 500 € kunnen voorschieten. Als je geen geld hebt, zal die premie dus ook niets helpen. Mensen in ar-moede hebben dus niet veel aan de meeste premies.

Met een ludieke actie op 20 okto-ber 2010 wilden we dit onder de aandacht brengen van de Vlaamse Minister van Wonen en Energie. We overhandigden een bouwkit voor een ambitieus woonvernieuings-programma dat zich richt op de zwakste segmenten van de Vlaamse woningmarkt: op woningen van on-dermaatse kwaliteit op de private huurmarkt en op eenzelfde segment van woningen die eigendom zijn van alleenstaanden en gezinnen met een lage financiële draagkracht.

Onze concrete aanpak in Gent

Veel van de hierboven opgesomde voorstellen halen we uit onze con-crete praktijkwerking. In Gent zet Samenlevingsopbouw Gent met het

Vijf noodzakelijke symbolische beleidsbouwstenen:

Bouwsteen 1: een woonprestatiecertificaat voor huurwoningen.

Het energieprestatiecertificaat (EPC) brengt in de praktijk weinig zoden aan de dijk: het is een louter informatief en sensibiliserend instrument dat kandidaat-kopers –huurders geenszins wijzer maakt over de structurele kwaliteit van een woning. Woningen die niet aan de minimale kwaliteitseisen voldoen, zouden op termijn (2020) niet langer mogen verhuurd worden. Ook energetische prestaties van woningen maken wat ons betreft integraal deel uit van deze woonkwaliteitseisen. Voor huurwoningen die niet aan de minimale kwaliteitseisen voldoen, zou - in afwachting dat deze met steun vanuit de overheid (zie bouwsteen 2) gerenoveerd worden - een energiecorrectie onder de vorm van huurprijsverlaging moeten gelden: het is immers weinig rechtvaardig dat alleen huurders moeten opdraaien voor torenhoge energiefacturen die het gevolg zijn van een ondermaatse kwaliteit van een huurwoning.

Bouwsteen 2: steunmaatregelen voor eigenaarverhuurders

Niet alleen de kwaliteit van, maar ook het aanbod aan private huurwoningen moet omhoog. Een pakket aan steunmaatregelen voor eigenaarverhuurders moet het hen mogelijk maken om tegemoet te komen aan de kwaliteitseisen van het woonprestatiecertificaat. Zo zou het risico op wanbetaling kunnen gespreid worden over alle verhuurders volgens het verzekeringsprincipe; verhoogde fiscale stimuli moeten in de toekomst focussen op structurele renovatie en energiebesparende investeringen; een verlaging van de successierechten kan oudere eigenaars overtuigen om alsnog te investeren in hun huurwoningen; ook maatgerichte trajectbegeleiding voor eigenaarverhuurders en voorfinanciering vanuit de overheid kunnen drempels tot renovatie en energiebesparende investeringen helpen overwinnen.

Bouwsteen 3: huurprijsregulering

Overheidsinvesteringen in private huurwoningen kunnen niet anders dan geflankeerd te worden door een beschermend kader voor huurders in de vorm van huurprijsregulering en garanties omtrent woonzekerheid: zo niet zijn sociaal nefaste en ethisch onaanvaardbare inflatoire effecten onvermijdelijk. Modellen uit alle (!) van de ons omringende landen (Duitsland, Groot-Brittannië, Nederland, Luxemburg en Frankrijk) kunnen dienst doen als inspiratiebron voor een Vlaams model dat geënt is op de specificiteit van de eigen woningmarkt. Ook tijdelijke vormen van huurregulering zijn daarbij denkbaar.

Bouwsteen 4: steunmaatregelen voor maatschappelijk kwetsbare eigenaar-bewoners

Doorgedreven maatgerichte vormen van (a tot z) trajectbegeleiding - waar nodig met steun van vertrouwenspersonen uit sociale organisaties - kunnen een belangrijk deel van de oplossing zijn. Volledige voorfinanciering door de overheid is een absolute must, net als renteloze leningen. Garandeer hierbij dat het maandelijks af te betalen bedrag nooit hoger ligt dan de winst die geboekt wordt als gevolg van de lagere energiefacturen.

Bouwsteen 5: afstemming en vereenvoudiging

Er bestaan reeds vele steunmaatregelen voor energiebesparing, maar haast niemand ziet door de bomen het bos nog. Meer nog dan anderen zijn vooral maatschappelijk kwetsbare gezinnen daar het slachtoffer van. Afstemmen (tussen de diverse overheden onderling, maar ook tussen administraties van eenzelfde overheidsniveau) en vereenvoudigen is de boodschap.

project KWEEK in op het verhogen van KWaiteit en EnergieEfficiëntie bij Kansengroepen.

Sinds 2008 zijn we, samen met partners als REGent en dienst Wonen, actief in Ledeberg. Het is vanuit diverse bevragingen van kwetsbare bewoners en huurders dat we drempels die bewoners ervaarden konden oplijsten. We gebruikten ze op denkfara van REGent om een actieplan te maken om kansengroepen beter te bereiken. Onze ervaring leert dat een aanpak op maat een cruciaal element is om kwetsbare groepen echt tot kwaliteitsverbetering te stimuleren. Daarnaast willen we ook in wijken waar geen stadsvernieuwingsoperatie (en dito premie) gaande is, kijken hoe

kwetsbare groepen tot meer energie efficiëntie en kwaliteitsvollere woningen kunnen komen. Daarom gaan we in 2011 - in de Rabotwijk - experimenteren met een collectief systeem, waarbij 20 bewoners bereid zijn samen voor dakisolatie en woningverbetering te gaan. Ervaring die we daarbij opdoen moeten helpen om de uiteindelijke doelstelling van Vlaanderen ook voor kansengroepen mogelijk te maken. De tijd dringt.

Resultaat

De minister was het fundamenteel eens met onze voorstellen, maar stelde dat er amper geld ter beschikking is. Toch is een grote inhaalbeweging nodig aan de onderkant

van de woningmarkt om de kloof tussen arm en rijk te dichten. Extra middelen of de functionele herbestemming van bestaande middelen kunnen hiervoor zorgen. We denken daarbij aan de renovatiepremie, die nu voornamelijk bestemd is voor de middengroepen of aan de veilingop-

brengsten van het Europees emissie-handelssysteem. De minister belooft ons na de actie in elk geval werk te maken van energiezuinigheid van de huurwoningen. Zo moeten alle huurwoningen vanaf 2020 verplicht beschikken over dakisolatie. Een eerste stap in de goede richting.

Actie Wonen kabinet Van den Bossche

Dat hiermee niet alle problemen van betaalbaarheid van wonen opgelost zijn, bewees de actie van Samenlevingsopbouw Gent op 21 december. Met een delegatie van bewoners en opbouwwerkers gaven we een kerstboompje met daaraan enkele van de ingevulde antwoordstroken van onze actie 'Betaalbaar Wonen' af. We lanceerden er, naar analogie met de maximumfactuur voor gezondheidszorg en basisonderwijs, de idee van de maximumfactuur voor wonen voor mensen met een laag inkomen. Dat houdt in dat de totale woonkost (huur-energie-huurlast) voor mensen met een laag inkomen maximaal 30% van hun inkomen bedraagt. Meer dan 1000 Gentenaars ondertekenden deze slogan al. De minister wil dit voorstel verder bestuderen en in april hier verder in dialoog over gaan.

Maandag 07 maart 20 u

Debat Tegenspraak: Is er nog geld voor sociale bescherming?
Torrepoort – cafetaria ACV, Poel 7

Dinsdag 29 maart 20 u.

Debat Tegenspraak: Armoedebeheer of armoedebestrijding?
Fernandezzaal ABVV, Meersenersstraat 8

Dinsdag 29 maart 19.30 u.

Recht op weten: Kwaliteitsonderwijs voor iedereen! Hoe kunnen de onderwijskosten voor jouw gezin beperkt worden?
Buurtcentrum Brugse Poort, Kokerstraat 36
Organisatie Agora

Dinsdag 26 april 19.30 u.

Recht op weten: Een zinvolle vrije tijd met weinig geld.
Buurtcentrum Brugse Poort, Kokerstraat 36
Organisatie Agora

Donderdag 19 mei, vanaf 14 u.

Dag van de sociale huurder in samenwerking met Amnesty International en NTGent

Dinsdag 24 mei 19.30 u.

Recht op weten: Bespaar 1000 € door bewust te leven en te kopen.
Buurtcentrum Brugse Poort, Kokerstraat 36
Organisatie Agora

Vrijdag 27 mei vanaf 16 u.

Tuinfeest Samenlevingsopbouw Gent
Blaisantvest 70, 9000 Gent

*Veel belangstelling voor het eerste Tegenspraakdebat :
Is armoede steeds meer je eigen schuld ?*

COLOFON

FRANK wordt uitgegeven door:
Samenlevingsopbouw Gent vzw, Blaisantvest 70, 9000 Gent
Telefoon: 09 223 95 15 - Fax 09 239 96 72
Email: info.gent@samenvlevingsopbouw.be
Url: www.samenvlevingsopbouw.be

FRANK verschijnt in maart, juni en november.

Onder het motto “Kansen creëren, grondrechten garanderen” werkt Samenlevingsopbouw Gent in de 19e eeuwse gordel rond thema's zoals inkomen, wonen, onderwijs en leefbaarheid. We ondersteunen en versterken er kwetsbare groepen zodat zij vanuit hun krachten zelf mee oplossingen kunnen geven voor problemen die zich in hun nabijheid stellen. In samenwerking met diensten en organisaties, zetten we samen met deze kwetsbare groepen, ook stappen om het beleid aan te sporen om tot duurzame en structurele oplossingen te komen. “Iedereen moet van de grondrechten kunnen genieten en ze moeten afdwingbaar zijn”.

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER: Dimitri Vandeberge, Wannes Degelin, Stéphanie Staïesse, Frank Vandepitte, Kris Dom, Tom Naegels, Lut Vael, Sofie Claeysens

EINDREDACTIE: Jan Rooms, Stéphanie Staïesse, Kris Dom, Lut Vael, Viktoriya Rozhko, Frank Vandepitte

ADRESBEHEER: jan.rooms@samenvlevingsopbouw.be

VORMGEVING: derkapellmeister@me.com

FOTOGRAFIE: Viktoriya Rozhko, Dimitri Vandenberghe, Wannes Degelin, Odile Lowie, Sofie Claeysens

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: Lut Vael, Blaisantvest 70, 9000 Gent

STEUN: Indien je Samenlevingsopbouw Gent vzw wil steunen in de uitvoering van haar verschillende projecten kan je een gift storten op rekeningnummer 001-1671963-50

COLUMN

In armoede

En dat er ook onder armen, pardon ‘mensen in armoede’, een kloof bestaat. Dat krijg ik vaak te horen en dat heb ik zelf ook al dikwijls ondervonden. Schrijf ik een boek, samen met Marjorie Blomme, met levensverhalen van mensen in armoede, dan krijgen we achteraf de opmerking: ‘Hoe komt het dat er geen enkele allochtoon in staat? Die zijn toch ook vaak arm?’ Ah, omdat de vereniging waar armen het woord nemen, voor wie we dat boek geschreven hebben, op dit ogenblik geen allochtonen bereikt. En schrijf ik stukken over allochtonen en hun plaats in onze maatschappij, dan hoor ik: ‘Dat geldt toch net zo goed voor autochtone armen?’ Waarmee men bedoelt: autochtone mensen in armoede. En ook dat is waar.

Het is waar en niet waar. Allochtonen leven dikwijls in armoede, en toch worden ze door de buitenwereld niet zo gezien – en vaak zien ze zichzelf ook niet zo. Het feit dat ze in grote mate gesegregeerd leven van de ‘witte maatschappij’ wordt toegeschreven – en schrijven ze zelf toe – aan culturele verschillen: ze gedragen zich anders, ze koesteren andere waarden. Als ze iets zouden doen aan die waarden, zo denken velen, dan houdt die achterstelling vanzelf op. Omgekeerd koesteren veel autochtone mensen in armoede ook andere waarden, en gedragen ze zich anders dan ‘de middenklasse’. Maar voor hen wordt de redenering omgedraaid: als we iets aan hun armoede doen, dan zullen ze zich gaan gedragen zoals andere autochtonen.

Ze zien elkaar ook zo. De autochtonen vinden hun allochtone lotgenoten in de eerste plaats, nu ja, geen lotgenoten. Ze zijn cultureel verschillend. Dat ze daar eens iets aan doen! De allochtonen op hun beurt vinden armoede iets voor Belgen. Waarom zouden zij ergens ‘het woord nemen’ over financiële onzekerheid en het eindeloze gevecht met de instituten? Zij voelen zich uitgesloten omwille van hun taal, hun geloof, hun ideeën, niet omwille van hun bankrekening! Ze kijken naar zichzelf en elkaar met de blik van de buitenwereld.

En die buitenwereld?
Die kijkt alweer weg.